

Edunvalvontavaltuutus – Kuka saa hoitaa asioitani, mikäli oma toimintakyky heikkenee?

Lakipäivät – avajaistapahtuma
9.10.2017 Sokos Hotel Presidentti

Asiantuntija Jasmi Rekola

Mikä on edunvalvontavaltuutus?

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Yksityisoikeudellinen valtuutus (valtakirja) vaihtoehtona perinteiselle edunvalvonnalle.
- Henkilö määrää etukäteen asioidensa hoidosta siltä varalta, että hän tulee kykenemättömäksi itse huolehtimaan asioistaan.
- Valtuutetun tehtävään valitaan yleensä luotettu läheinen henkilö, jonka motiivi ryhtyä tehtävään perustuu haluun huolehtia läheisestään.

Miksi edunvalvontavaltuutus?

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Suojaamaan itsemääräämisoikeutta:

Itse valitulla luotettavalla ja läheisellä edunvalvojalla mahdollisuus toteuttaa asioiden hoito valtuuttajan henkilökohtaiset tarpeet ja toiveet huomioiden vapaammin kuin perinteisessä edunvalvonnassa.

- Varmistamaan asioiden riipeä ja yksilöllinen hoito

Edunvalvontavaltakirjan tekemisen edellytykset

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

1) Täysi- ikäisyys (18 vuotta)

2) Kykenee ymmärtämään oikeustoimen merkityksen => edunvalvontavaltuutusta ei välttämättä voi tehdä enää edunvalvontatarpeen alettua!

⇒ Maistraatti voi jättää vahvistamatta edunvalvontavaltakirjan, ja aloittaa perinteisen edunvalvonnan tarpeen selvityksen.

Miten edunvalvontavaltuutus tehdään?

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

EVVL 6.1 §:

Laissa säädetty tarkka määrämuoto:

- 1) Kirjallisuus
- 2) Kaksi esteetöntä todistajaa (EVVL 8 §) samanaikaisesti läsnä olevina
- 3) Todistuslausuma

EVVL 6.2 §:

Vähimmäisisältö:

- 1) Valtuutettu ja valtuuttaja
- 2) Valtuuttamistarkoitus
- 3) Voimaantuloehto (kun kykenemätön huolehtimaan asioistaan)

Valtuutettu

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Valtuutetun yleinen kelpoisuus
- Vahva luottamussuhde
- Toissijainen valtuutettu, jos ensisijainen valtuutettu
  - Ei ota tehtävää vastaan
  - Luopuu tehtävästään
  - Tulee pysyvästi estyneeksi hoitamaan valtuuttajan asioita
- Varavaltuutettu sen varalta, että
  - Varsinainen valtuutettu tulee tilapäisesti estyneeksi hoitamaan tehtävänsä
  - Vain väliaikainen järjestely
  - Suositeltavaa, että kyseessä ei ole sukulainen
- Muista selvittää valtuutetun suostumus etukäteen!

Valtuutetun velvollisuudet

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

1. Yleinen huolellisuusvelvoite (velvollisuus ryhtyä riittäviin toimiin esim. saatavan perimiseksi)
2. Velvollisuus toimia valtuutuksen rajoissa (vahingonkorvausvelvollisuus)
3. Päämiehen
  - parhaan edistäminen
  - mielipiteen selvittäminen
  - varojen pitäminen erillään valtuutetun varoista
4. Kirjanpitovelvollisuus (ks. tilivalvonta)

Mitä valtuutettu ei saa tehdä?

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Valtuutetulla ei ole oikeutta tehdä valtuuttajan puolesta sellaisia valtuuttajan henkilöä koskevia oikeustoimia, joiden sisällön valtuuttaja ymmärtää
- Ei korostetun henkilökohtaisia oikeustoimia
- Ei oikeutta kieltää potilaan henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi annettavaa tarpeellista hoitoa tai erityislainsäädännön perusteella annettavaa hoitoa

Valtuutetun toiminnan valvonta

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Tili maistraatille tehtävän hoitamisesta vaadittaessa ”jos siihen on syytä”
- Päätöstiteli tehtävän päätyttyä tehtävän jatkajalle/ kuolinpesälle
- Edunvalvontavaltakirjalla määrätty mahdollinen muu valvonta (esim. tilitoimiston toteuttamana)

Kuinka edunvalvontavaltakirja saatetaan voimaan?

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Voimaantuloehdon täyttyessä valtuutettu toimittaa edunvalvontavaltakirjan maistraattiin vahvistettavaksi
- Ennen vahvistusta viranomaisen huomio viran puolesta vahvistamisen edellytykset ja esteet sekä varaa läheisille tilaisuuden tulla kuulluiksi
- Vahvistus ja rekisteröinti
- Ennen vahvistusta tulevalla valtuutetulla on oikeus ryhtyä toimiin valtuuttajan suojaamiseksi vahingolta sekä oikeus saada tietoa valtuuttajan terveydentilasta

Huomionarvoisia seikkoja edunvalvontavaltakirjaan liittyen

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Valtuutetun toimivalta on mahdollista muotoilla huomattavasti laajemmaksi kuin perinteisen edunvalvojan toimivalta.
- Mahdollista toteuttaa esimerkiksi jäämistösuunnittelua (yksilöity lahjoitusvaltuutus, mahdollisuus luopua perinnöstä, kuitenkin ei testamentin tekoa tai henkivakuutuksen edunsaajamääräysten muuttamista)
- Syytä huomioida valtuutetun toiminnan valvontamääräykset hyvine ja huonoine puolineen (tili- ja lupavalvonta/ viranomaisvalvonta, mahdollisuus yksityiseen valvontaan)

Huomionarvoisia seikkoja edunvalvontavaltakirjaan liittyen

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Saako valtuutettu antaa lahjoja valtuuttajan varoista?
Vertaa HolhTL: n mukaiseen lahjoituskieltoon.
- Saako valtuutettu myydä, luovuttaa, kiinnittää tai pantata valtuuttajan kiinteää omaisuutta?

Edunvalvontavaltuutus ja perintösuunnittelu

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Lähtökohtana on lahjoituskielto
- Jos edunvalvontavaltakirjassa on yksilöidysti määrätty peruste, lahjoitukset sekä perinnöstä tai testamentista luopuminen ovat mahdollisia myös edunvalvontavaltakirjan voimaansaattamisen jälkeen. Samoin myös päämiehen omaisuuden panttaaminen toisen velasta on mahdollista.
  - ⇒ Vastataan tarpeeseen mahdollistaa esim. lastenlasten avustaminen asuntolainan saamisessa isovanhemman omaisuutta velan vakuudeksi panttaamalla tai lapsen asuminen sijoitusasunnossa yhtiövastikkeen suorittamista vastaan.
  - ⇒ Mahdollistetaan verosuunnittelu myös edunvalvonnan tarpeen jo alettua (omaisuuden siirtäminen sukupolven yli perinnöstä tai testamentista luopumalla esimerkiksi päämiehen ollessa varakas pysyvästi tajuton vuodepotilas)

Edunvalvontavaltuutus ja perintösuunnittelu

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

- Edunvalvontavaltakirjasta käytävä ilmi vähintään lahjan saaja, lahjoituksen kohde, lahjan antamisen ajankohta tai perusteet, joiden mukaan ne määräytyvät
Esim. "Lapsille joka kolmas vuosi annettava juuri alle verotusarvon jäävä rahalahja."
- Lahjoitusmääräystä on noudatettava, paitsi jos yleisen huolellisuusvelvoitteen nojalla valtuutetun tulee pidättäytyä lahjan antamisesta esimerkiksi varojen vähäisyyden vuoksi.
- Lahjoituksen saajan ja edunvalvontavaltuutetun ollessa sama henkilö syntyy jääviysongelma.
  - ⇒ Ratkaisuna esteettömän varavaltuutetun määrääminen edustamaan päämiestä lahjoitusasiassa.
  - ⇒ Vaihtoehtoisesti useita pysyviä valtuutettuja, joiden toimenkuvat ovat erilaiset. Suositeltavaa erityisesti, jos lahjoitukset ovat toistuvia.

Kiitos mielenkiinnostanne!

Annan mielelläni lisätietoja, jos jokin asia jäi askarruttamaan.

Tervetuloa käymään HOK-Elannon Lakipalvelun toimistoissa!

HOK-ELANNON
LAKIPALVELU

